

Elia — Laharana Voalohany

Ny Voalohany sy ny Farany

Jeff Pippenger

2023-07-31

Ny fanambarana famaranan'ny Testamenta Taloha dia mametraka eo anoloana ny teny fikasana momba ny hisehoan'i Elia mpaminany mitondra hafatra alohan'ny andron'i Jehovah lehibe sy mahatahotra.

Indro, Izaho haniraka ho aminareo an'i Elia mpaminany, dieny tsy mbola tonga ny andro lehiben'i Jehovah sady mahatahotra; ary hampodiny ny fon'ny ray ho amin'ny zanany, ary ny fon'ny zanaka ho amin'ny rainy, fandrao ho avy Aho ka hamely ny tany amin'ny ozona. Malakia 4:5, 6.

Mazava tsara ny Baiboly fa ny “andro lehibe sy mahatahotra an'i Jehovah” na ilay “ozona” izay amelezan'Andriamanitra “ny tany” dia aseho ara-tandindona ihany koa ho “ireo loza fito farany” na “ny fahatezeran'Andriamanitra” ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy. Ny toko fahadimy ambin'ny folo ao amin'ny Apokalypsy no mampiditra ny toe-javatra ara-paminaniana izay mitarika ho amin'ny fandrarahana ireo loza fito farany lehibe sy mahatahotra ao amin'ny toko fahenina ambin'ny folo.

Ary hitako nisy famantarana hafa tany an-danitra, lehibe sady mahagaga: anjely fito nitondra ny loza fito farany; fa amin'ireo no tanteraka ny fahatezeran'Andriamanitra.

Ary hitako izay tahaka ny ranomasina fitaratra mifangaro afo; ary ireo izay naharesy ny bibidia sy ny sariny sy ny mariny ary ny isan'ny anarany, dia nitsangana teo ambonin'ilay ranomasina fitaratra, nitana ny lokanganon'Andriamanitra. Ary mihira ny fihiran'i Mosesy, mpanompon'Andriamanitra, sy ny fihiran'ny Zanak'ondry izy ireo ka manao hoe: Lehibe sy mahagaga ny asanao, Tompo Andriamanitra Tsitoha; marina sy mahatoky ny lalanao, ry Mpanjakan'ny olomasina. Iza no tsy hatahotra Anao, Tompo ô, sy tsy hanome voninahitra ny anaranao? fa Hianao irery ihany no masina; fa ny firenena rehetra ho avy hiankohoka eo anatrehanao; fa efa naseho miharihary ny fitsaranao.

Ary rehefa afaka izany, dia nijery aho, ary, indro, novohana ny tempolin'ny tabernakelin'ny fanambarana any an-danitra; ary nivoaka avy tao amin'ny tempoly ireo anjely fito, nitondra ireo loza fito, niakanjo rongony fotsy madio, sady nisikina fehin-kibo volamena teo amin'ny tratrany. Ary ny iray tamin'ireo zava-manan'aina efatra dia nanome an'ireo anjely fito lovia volamena fito feno ny fahatezeran'Andriamanitra, Izay velona mandrakizay doria. Ary ny tempoly dia feno setroka avy amin'ny voninahitr'Andriamanitra sy avy amin'ny heriny; ary tsy nisy olona nahazo niditra tao amin'ny tempoly mandra-pahatanteraky ny loza fito nentin'ireo anjely fito. Apokalypsy 15:1–8.

Ny antony “tsy nisy olona afaka niditra tao amin'ny tempoly mandra-pahatanteraky ny loza fito nentin'ny anjely fito” dia satria mifarana ny fahafahana hahazo famonjena rehefa feno setroka ny

tempoly ao amin'ny toko fahadimy ambin'ny folo. Amin'izay dia tapitra ny androm-pitsapana nomena ny olombelona hibebahana sy hahitana famonjena. Rehefa tonga izany fotoana izany, dia arotsaka mialoha ny Fiavian'i Kristy Fanindroany "ny andro lehibe sady mahatahotra an'i Jehovah," izay antsoin'i Jaona hoe "ny loza fito farany." Malakia niantso izany andro izany hoe "mahatahotra," ary Isaia kosa milaza azy ho "asa hafahafa" ataon'Andriamanitra.

Fa hifoha tahaka ny teny an-tendrombohitra Perazima Jehovah, ho tezitra tahaka ny teny an-dohasahan'i Gibeona Izy, mba hanaovany ny asany, dia ny asany mahagaga; sy hahatanterahany ny ataony, dia ny ataony mahagaga. Koa ankehitriny aza maneso ianareo, fandrao hohamafisina ny fatoranareo; fa efa reko tamin'i Jehovah, Tompon'ny maro, ny fandranganana izay voatendry amin'ny tany rehetra. Isaia 28:21, 22.

Na dia mahafaoka "ny tany rehetra" aza ny "asa hafahafa" ataon'Andriamanitra, dia mazava ny ambaran'ny Fanahy avy amin'Andriamanitra fa ny firotsahan'ny loza dia mifandray amin'ny fikomian'ny firenena iray.

"Ny firenena vahiny dia hanaraka ny ohatry ny Etazonia. Na dia izy aza no mitarika mialoha, dia mbola ho tonga amin'ny olontsika any amin'ny faritra rehetra amin'izao tontolo izao izany krizy izany." Testimonies, volume 6, 395.

"Raha i Amerika, ilay tany misy ny fahafahana ara-pivavahana, no hiray amin'ny Fanjakana papaly amin'ny fanerena ny feon'ny fieritreretana sy ny fanerena ny olona hanome voninahitra ny sabata sandoka, dia hotarihina hanaraka ny ohatra asehony ny vahoaka amin'ny firenena rehetra ambonin'ny tany." Testimonies, boky faha-6, 18.

Ny firenena rehetra dia samy hameno ny kapoakan'ny fotoam-pitsarana omena azy avy, nefa ny "fitsaran'Andriamanitra" izay ambaran-dRahavavy White ho "faharavan'ny firenena", dia "ny fotoana isehoan'ny fitsaran'Andriamanitra mandringana" koa, araka ny iantsoany ny tantara izay manomboka amin'ny lalàna Alahady any Etazonia, dia tsy ireo loza fito farany.

"Ho avy ny fotoana izay hahatonga ny lalàn'Andriamanitra, amin'ny heviny manokana, ho foana eto amin'ny tanintsika. Ny mpitondra ao amin'ny firenentsika dia hampihatra ny lalàna momba ny Alahady amin'ny alalan'ny fanapahan-dalàna ara-panjakana, ka hoentina ho ao anatin'ny loza lehibe ny vahoakan'Andriamanitra. Rehefa ny firenentsika, ao amin'ireo filankevitra mpanao lalàny, no hamoaka lalàna hamatorana ny feon'ny fieritreretana ny olona momba ny zony ara-pivavahana, amin'ny fampiharana ny fitandremana ny Alahady, sy amin'ny fampiasana hery mampahory hanenjehana ireo izay mitandrana ny Sabata andro fahafito, dia ho tonga foana eto amin'ny tanintsika ny lalàn'Andriamanitra, raha ny amin'ny tanjona sy ny vokany rehetra; ary ny fihemorana ara-pinoana eo amin'ny firenena dia harahin'ny faharavan'ny firenena." Review and Herald, 18 Desambra 1888.

Ny fitsaran'Andriamanitra, izay ambaran'i Sister White ho "faharavan'ny firenena," dia manomboka amin'ny lalàna nasionaly momba ny Alahady ary manamarika ny fiandohan'ny "asa hafahafa" ataon'Andriamanitra, na dia ny asa hafahafa ataon'Andriamanitra aza dia ireo loza fito farany amin'ny heviny manokana kokoa. Mipoitra amin'ny endriny feno kokoa ny sarin'ny asa hafahafa ataon'Andriamanitra rehefa ampiana eo amin'ny tsipiky ny fitsarana

fampiharan'Andriamanitra ny fanafahana avy tany Egipta. Ny loza tany Egipta, na dia folo aza ny isany, dia nozaraina. Ny telo voalohany dia navahana tamin'ny fito farany. Araka izany, ny fanafahana avy tany Egipta dia manondro fe-potoana iray asehon'ireo loza telo voalohany, izay manomboka amin'ny faharavan'ny firenena ao Etazonia, ary mitohy mandra-pitsangan'i Mikaela sy hifaranan'ny fotoam-pahasoavan'ny olombelona.

“Ny fitsaran'Andriamanitra dia hihatra amin'izay mitady hampahory sy handringana ny olony. Ny fahari-po lavan'Andriamanitra amin'ny ratsy fanahy dia mampahasahy ny olona hiroso amin'ny fahadisoana, nefa ny famaizana azy dia azo antoka ihany sady mahatsiravina, satria ela no niandrasana azy. ‘Jehovah hitsangana tahaka ny teo an-tendrombohitra Perazima, ho tezitra tahaka ny teo amin'ny lohasahan'i Gibeona, mba hanaovany ny asany, dia asany hafahafa; sy hanatanterahany ny ataony, dia ataony hafahafa.’ Isaia 28:21. Amin'Andriamanitsika be famindram-po, ny asa famaizana dia asa hafahafa. ‘Raha velona koa Aho, hoy Jehovah Tompo, dia tsy sitrako ny hahafatesan'ny ratsy fanahy.’ Ezekiela 33:11. Jehovah dia ‘mamindra fo sy miantra, mahari-po sady be famindram-po sy fahamarinana, ... mamela heloka sy fahadisoana ary ota.’ Kanefa ‘tsy mety manamarina ny meloka Izy na amin'inona na amin'inona.’ ‘Jehovah tsy malaky tezitra sady lehibe amin-kery, ary tsy mba hamela ny meloka akory.’ Eksodosa 34:6, 7; Nahoma 1:3. Amin'ny zavatra mahatahotra ao amin'ny fahamarinana no hanamarinany ny fahefan'ny lalàny izay voahitsakitsaka. Ny hamafin'ny famaliana miandry ny mpandika lalàna dia azo tsaraina amin'ny fisalasalàn'i Jehovah hanatanteraka ny rariny. Ny firenena izay andeferany ela, sady tsy hamaiziny mandra-pahafenony ny famaran'ny helony eo amin'ny fanisan'Andriamanitra, dia hisotro amin'ny farany ny kapoaky ny fahatezerana tsy misy fangaro famindram-po.”

“Rehefa mitsahatra ny fanelanelanany ao amin'ny fitoerana masina Kristy, dia hararaka ny fahatezerana tsy misy fangarony izay nampitandremana hihatra amin'izay miankohoka amin'ilay bibidia sy ny sariny ary mandray ny mariny (Apokalypsy 14:9, 10). Ny loza namely an'i Egipta, raha efa saika hanafaka ny Isiraely Andriamanitra, dia nitovy toetra tamin'ireo fitsarana hafa mbola mahatahotra lavitra sy mivelatra kokoa izay hihatra amin'izao tontolo izao, mialoha indrindra ny fanafahana farany ny olon'Andriamanitra. Hoy ilay mpanoratra ny Apokalypsy, raha manoritsoritra ireo kapoka mahatsiravina ireo: ‘Dia nisy vay ratsy sady maharary nahazo ny olona izay nanana ny mariky ny bibidia sy niankohoka tamin'ny sariny.’ Ny ranomasina ‘dia tonga tahaka ny ran'ny faty; ary maty ny zava-manana aina rehetra tao amin'ny ranomasina.’ Ary ‘ny ony sy ny loharanon-drano ... dia tonga ra.’ Na dia mahatsiravina aza ireo famaizana ireo, dia voamarina tanteraka ny fahamarinan'Andriamanitra. Manambara ilay anjelin'Andriamanitra hoe: ‘Marina Hianao, Tompo ô, ... satria izany no nitsaranao. Fa nandatsaka ny ran'ny olona masina sy ny mpaminany izy, ka dia nomenao ra hosotroiny; fa mendrika izany izy.’ Apokalypsy 16:2–6. Tamin'ny nanamelohany ny olon'Andriamanitra ho faty dia tena nanafatra heloka tamin'ny rany izy ireo, toy ny hoe izy mihitsy no nandatsaka izany tamin'ny tñany. Toy izany koa no nanambaran'i Kristy fa meloka tamin'ny ra rehetra nalatsaky ny olona masina hatramin'ny andron'i Abela ny Jiosy tamin'ny androny; satria nanana izany toe-panahy izany izy ireo ary nitady hanao izany asa izany koa niaraka tamin'ireo mpamono ny mpaminany.”

Ao amin'ny loza manaraka, dia omena ny masoandro ny fahefana “handoro ny olona amin'ny afo. Ary nodoran'ny hafanana be ny olona.” Andininy 8, 9. Toy izao no ilazan'ny mpaminany ny toetry ny tany amin'izany andro mahatahotra izany: “Misaona ny tany; ... satria levona ny vokatry ny saha.... Maina ny hazo rehetra any an-tsaha; satria levona ny fifaliana tsy ho amin'ny zanak'olombelona.” “Lò eo ambanin'ny baingany ny voa, rava ny trano fitahirizana.... Akory ny fimonomononan'ny biby! Very hevitra ny omby aman'ondry, satria tsy manan-kohanina.... Maina ny renirano, ary lanin'ny afo ny ahi-maitso any an-efitra.” “Ny hiran'ny tempoly dia ho fidradradradràna amin'izany andro izany, hoy Jehovah Tompo; hisy faty maro eny amin'ny toerana rehetra; hariany any ireny amin'ny fanginana.” Joela 1:10–12, 17–20; Amosa 8:3.

“Ireo loza ireo dia tsy maneran-tany, fa raha izany dia ho ringana avokoa tanteraka ny mponina etỳ an-tany. Kanefa izy ireo no ho famaizana mahatahotra indrindra izay mbola fantatry ny olombelona hatrizay. Ny fitsarana rehetra nihatra tamin'ny olona, talohan'ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana, dia nifangaro tamin'ny famindram-po. Ny ran'i Kristy, izay mifona, no niaro ny mpanota tsy handray ny refy feno amin'ny helony; fa amin'ny fitsarana farany kosa, ny fahatezerana dia harotsaka tsy misy fangaro famindram-po.”

“Amin'izany andro izany, ny vahoaka maro dia haniry ny hialokaloka eo ambanin'ny famindram-pon'Andriamanitra, izay efa nohamavoiny hatry ny ela. ‘Indro, avy ny andro, hoy Jehovah Tompo, izay handefasako mosary amin'ny tany, tsy mosary hanina, na hetaheta rano, fa ny hihaino ny tenin'i Jehovah; ary hirenireny hatramin'ny ranomasina ka hatramin'ny ranomasina izy, ary hatrany avaratra ka hatrany atsinanana no hihazakazahany etsy sy eroa hitady ny tenin'i Jehovah, nefa tsy hahita izany.’ Amosa 8:11, 12.” Ilay Ady Lehibe, 627–629.

Ao amin'ny andalan-teny teo aloha dia voalaza hoe: “Ilay firenena izay andeferany ela, ary izay tsy hamaivany mandra-pahafenony araka ny fitanisan'Andriamanitra ny famaran'ny helony, dia hisotro amin'ny farany ny kapoaky ny fahatezerana tsy misy famindrampo mifangaro.” Ary nosoratany tao amin'io fehintsoratra io ihany koa hoe: “Ny loza namely an'i Egypta, tamin'Andriamanitra efa hamonjy ny Isiraely, dia nitovy toetra tamin'ireo fitsarana mahatsiravina kokoa sy mivelatra kokoa izay hianjera amin'izao tontolo izao mialoha indrindra ny fanafahana farany ny vahoakan'Andriamanitra.” Ilay firenena (Etazonia) izay mameno “ny famaran'ny helony” dia hiharan'ny loza mitovy amin'ireo loza folo tany Egypta.

Ny loza tany Egypta dia nizara ho fotoana roa. Ny loza telo voalohany dia namely ny rehetra, fa ny loza fito farany kosa dia ny Egyptiana ihany no namely azy.

Ary hatokako amin'izany andro izany ny tany Gosena, izay itoeran'ny oloko, mba tsy hisian'ny andian-dalitra any; mba hahafantaranao fa Izaho no Jehovah eo afovoan'ny tany. Eksodosy 8:22.

Ny loza telo voalohany tany Egypta dia namely hatraiza hatraiza, nefa Gosena, izay nonenan'ny Hebreo, dia tsy nandray ireo loza fito farany nahazo an'i Egypta. I Etazonia no firenena mameno ny kapoakany amin'ny heloka amin'ny lalàna alahady. Amin'izany fotoana izany, ny fivadiham-pirenena amin'Andriamanitra dia arahin'ny fandranganana ara-pirenena, kanefa ireo fitsarana izay miteraka izany fandranganana ara-pirenena izany dia mifangaro amin'ny

famindrampo mandra-pitsangan'i Mikaela ka hifaranan'ny fotoam-pahasoavana ho an'ny olombelona rehetra. Amin'ny lalàna alahady any Etazonia, ny ankamaroan'ireo izay ankehitriny milaza ho mpitandrina ny Sabata dia hiankohoka eo anatrehan'ny fahefana manjaka ka handray ny mariky ny bibidia. Amin'izany fotoana izany, ny raharaha momba ny lalàna alahady dia tonga fitsapana ara-panahy ho an'ireo izay mbola ivelan'ny Advantisma. Manomboka amin'ny lalàna alahady any Etazonia ka hatramin'ny fitsanganan'i Mikaela no fotoan'ny fanangonana lehibe ireo mpiasa tamin'ny ora fahiraika ambin'ny folo, nefa efa nikatona sahady ny varavarana ho an'ireo izay tompon'andraikitra amin'ny fahazavan'ny Sabata andro fahafito talohan'ny lalàna alahady.

Arakaraka ny fandehan'ny andro dia miharihary hatrany fa eo amin'izao tontolo izao ny fitsaran'Andriamanitra. Amin'ny afo sy ny safo-drano ary ny horohoron-tany no ampitandreman'ny mponina ety an-tany ny amin'ny fahantomorany. Manakaiky ny fotoana izay hahatongavan'ilay krizy lehibe eo amin'ny tantaran'izao tontolo izao, ka ny fihetsika rehetra eo amin'ny fitondran'Andriamanitra dia hozahana amin'ny fahalianana lalina sy ny tahotra tsy hay lazaina. Hifandimby haingana ny fitsaran'Andriamanitra—toy ny afo sy ny safo-drano ary ny horohoron-tany, miaraka amin'ny ady sy ny fandatsahan-dra.

«Enga anie mba hahafantatra ny andron'ny famangian'Andriamanitra azy! Maro no mbola tsy nandre ny fahamarinana mizaha toetra ho an'izao andro izao. Maro no mbola iadian'ny Fanahin'Andriamanitra. Ny fotoanan'ny fitsarana maharingana ataon'Andriamanitra dia fotoam-pamindram-po ho an'ireo izay tsy mbola nanana fahafahana hianatra izay atao hoe fahamarinana. Amin-kalemam-panahy no hijeren'ny Tompo azy. Voakasiky ny famindram-po ny fony; ary mbola ahinjiny hamonjy ny tàmany, raha mihidy kosa ny varavarana ho an'ireo izay tsy nety niditra.»

“Ny famindram-pon'Andriamanitra dia aseho amin'ny fahari-po lavany. Tazoniny tsy hiseho ny fitsarany, miandry ny hampandrenesana ny hafatry ny fampitandremana amin'ny rehetra. Endrey, raha mba tsapan'ny olontsika araka izay tokony ho izy ny andraikitra miankina aminy amin'ny fanomezana ny hafatra farany momba ny famindram-po ho an'izao tontolo izao, asa mahagaga tokoa no ho vita!” Testimonies, volume 9, 97.

Ao amin'ilay andalan-teny teo aloha dia nohazavainy fa “ny fotoanan'ny fitsaran'Andriamanitra mahafaty dia fotoan'ny famindram-po ho an'ireo izay tsy nanana fahafahana hianatra izay marina.” Ao amin'ilay andalan-teny manaraka dia iantsoany izany vanim-potoana izany hoe “ny andron'ny fahoriana.”

“Hitako fa ny Sabata masina dia izy no, sady mbola ho, rindrina mampisaraka ny tena Isiraelin'Andriamanitra sy ny tsy mpino; ary ny Sabata no raharaha lehibe, hampiray ny fon'ny olo-masin'Andriamanitra malalany izay miandry. Ary raha nisy iray nino, ka nitandrina ny Sabata, ary nandray ny fitahiana manaraka azy, nefa avy eo nahafay izany ka nandika ny didy masina, dia hanidy ny vavahadin'ny Tanàna Masina hamelezana ny tenany izy, tahaka ny maha-marina fa misy Andriamanitra manjaka any an-danitra ambony. Hitako fa nanana zanaka Andriamanitra, izay tsy nahita sy tsy nitandrina ny Sabata. Tsy nandà ny mazava momba izany izy ireo. Ary tamin'ny fiandohan'ny andro fahoriana, dia nofenoina ny Fanahy Masina izahay raha nivoaka ka nitory ny Sabata tamin'ny fahafenoana kokoa. Izany no nahatezitra ny

fiangonana sy ireo Adventista amin'ny anarany ihany, satria tsy afaka nanohitra ny fahamarinan'ny Sabata izy ireo. Ary tamin'izany andro izany, ny voafidin'Andriamanitra dia samy nahita mazava fa nanana ny fahamarinana izahay, ka nivoaka izy ireo ary niaritra ny fanenjehana niaraka taminay.” A Word to the Little Flock, 18, 19.

Na dia novaina kely aza, dia hita ao amin'ny boky *Early Writings* ilay andalana vao notanisaina ihany. Ao amin'io boky io dia ampidiriny ny fanamarihana momba ny fanambarany mikasika ny “fotoan'ny fahoriana.” *A Word to the Little Flock* no boky voalohany navoakan'ireo Millerita mahatoky izay diso fanantenana taorian'ny Fahadisoam-panantenana Lehibe tamin'ny 22 Oktobra 1844, ary am-polony taona maro tatỳ aoriana, raha nampiasa ampahany tamin'io bokikely io ny tonian-dahatsoratra mba hampidirina ao amin'ny boky *Early Writings*, dia nohazavainy fa ilay “fotoan'ny fahoriana” notondroina dia tsy ny loza fito farany, satria rehefa aidina ny loza fito farany dia tsy misy famindram-po afangaro amin'ny fitsarana intsony.

“1. Ao amin'ny pejy faha-33 dia omena izao manaraka izao: ‘Hitako fa ny Sabata masina dia, sady mbola ho, ny rindrina mampisaraka ny Isiraely marina an'Andriamanitra sy ny tsy mino; ary fa ny Sabata no raharaha lehibe hampiray ny fon'ny olomasina malalan'Andriamanitra izay miandry. Hitako fa Andriamanitra dia nanana zanaka izay tsy mahita sy tsy mitandrana ny Sabata. Tsy nandà ny fahazavana momba izany izy ireo. Ary tamin'ny fiandohan'ny andro fahoriana, dia nofenoin'ny Fanahy Masina izahay raha nivoaka ka nitory tamin'ny fomba feno kokoa ny amin'ny Sabata.’”

“Nomena io fomba fijery io tamin'ny taona 1847, tamin'izay mbola vitsy dia vitsy ireo rahalahy Advantista nitandrana ny Sabata, ary tamin'ireo aza dia vitsy no nihevitra fa manan-danja ampy ny fitandremana azy mba hametra tsipika mampisaraka ny olon'Andriamanitra sy ny tsy mino. Ankehitriny dia manomboka hita ny fahatanterahan'izany fahitana izany. Ny ‘fiandohan'izany andro fahoriana izany,’ izay voalaza eto, dia tsy manondro ny fotoana hanombohan'ny loza hovaliana, fa fotoana fohy mialoha ny handrotsahana azy, raha mbola ao amin'ny fitoerana masina Kristy. Amin'izany fotoana izany, raha eo am-pifaranana ny asam-pamonjena, dia hisy fahoriana hanjo ny tany, ary ho tezitra ny firenena, kanefa ho voafehy mba tsy hisakana ny asan'ny anjely fahatelo. Amin'izany fotoana izany dia ho tonga ny ‘orana farany,’ na famelombelomana avy eo anatrehan'ny Tompo, mba hanome hery ny feo mafy an'ny anjely fahatelo sy hanomana ny olona masina hijoro amin'ny andro handrotsahana ireo loza fito farany.” Early Writings, 85.

Amin'ny lalàn'ny Alahady any Etazonia, ny fivadiham-pirenena amin'Andriamanitra dia harahin'ny fandranganana-pirenena. Amin'izany lalàn'ny Alahady izany, ny Advantisma any Etazonia dia hizara ho sokajy roa: ny iray handray ny mariky ny bibidia, ary ny iray kosa handray ny tombo-kasen'Andriamanitra. Ny fandranganana-pirenena an'i Etazonia dia asehon'ireo loza telo voalohany tany Egypta. Ireo fitsarana ireo dia mitohy mandra-pifaran'ny fotoam-pitsapana ho an'ny olombelona; avy eo dia araraka ireo loza fito farany, izay tsy misy famindram-po mifangaro aminy.

Ny tiako hambara dia tsy dia mifantoka loatra amin'ny tantara ara-paminanian'i Egypta, fa kosa amin'ny zava-misy fa i Ellen White dia manondro an'i Egypta ho tandindon'ilay firenena izay

manery izao tontolo izao manontolo handray ny mariky ny bibidia; satria amin'ny fanaovany izany dia ampiasainy ny fiandohana mba hanehoana ny farany, izay no sonia ara-paminanian'i Jesosy amin'ny maha-Alfa sy Omega Azy. Ao amin'ny tantaran'ny Eksodosy, raha miditra amin'ny fanekena amin'ny Isiraely fahiny ny Tompo, dia mampahafantatra ny Tenany amin'ny anarana vaovao Izy.

Dia hoy ny TOMPO tamin'i Mosesy: Ankehitriny dia ho hitanao izay hataoko amin'i Farao; fa amin'ny tanana mahery no hamelany azy handeha, ary amin'ny tanana mahery no handroahany azy hiala amin'ny taniny.

Ary Andriamanitra niteny tamin'i Mosesy ka nanao taminy hoe: Izaho no Jehovah; ary niseho tamin'i Abrahama sy Isaka ary Jakoba tamin'ny anarana hoe Andriamanitra Tsitoha Aho, fa tamin'ny anarako hoe JEHOVAH dia tsy mbola fantatr'izy ireo Aho.

Ary efa naoriko koa ny fanekeko taminy, mba hanome azy ny tany Kanana, dia ny tany nivahiniany, izay nitoerany ho vahiny. Ary efa reko koa ny fitarainan'ny zanak'Isiraely, izay ampahorina sy ampanompozin'ny Egyptiana; ary tsaroako ny fanekeko. Koa lazao amin'ny zanak'Isiraely hoe: Izaho no Jehovah, ary hamoaka anareo hiala eo ambanin'ny enta-mavesatry ny Egyptiana Aho, ary hanafaka anareo amin'ny fanandevozany Aho, ary hanavotra anareo amin'ny sandry ahinjitra sy amin'ny fitsarana lehibe Aho; ary halaiko ho Ahy ho fireneko ianareo, ary ho Andriamanitrareo Aho; dia ho fantatrareo fa Izaho no Jehovah Andriamanitrareo, Izay mamoka anareo hiala eo ambanin'ny enta-mavesatry ny Egyptiana. Ary hampiditra anareo ho any amin'ny tany izay nianianako homena an'i Abrahama sy Isaka ary Jakoba Aho; ary homeko anareo ho lova izany: Izaho no Jehovah.

Ary Moses dia niteny toy izany tamin'ny Zanak'Isiraely; nefa tsy nihaino an'i Mosesy izy ireo noho ny fahorian-tsaina sy ny fanandevozana mafy. Eksodosy 6:1–9.

Eto ny Tompo dia manondro an'i Mosesy ho solontenan'ny fanekenany, tahaka an'i Jakoba sy Isaka ary Abrahama. Mandraka tamin'ny tantaran'i Mosesy dia tsy mbola fantatr'i Abrahama sy ny taranany ny anarana hoe JEHOVAH; ary tamin'ny tantaran'ny fanavaozana ny faneken'i Abrahama, raha hovanjena hiala amin'ny fanandevozana tany Egypta ny Hebreo, dia mampahafantatra fanambaràna vaovao ny amin'ny toetrany ny Tompo, satria ny anarana dia maneho ny toetra ara-paminaniana. Raha niditra tamin'ny fanekena tamin'ny Tompo Abrama, dia novan'ny Tompo ho Abrahama ny anarany. Tamin'ny fiandohan'ny faminaniana momba ny fanandevozana tany Egypta dia novana ny anaran'ilay solontenan'olombelona amin'ny fanekena, ary tamin'ny faran'izany faminaniana izany dia nampiditra anarana vaovao ho an'ny tenany Andriamanitra.

Abrama dia niditra tao amin'ny fanekena tao amin'ny toko fahadimy ambin'ny folo, ary teo no nanambarana ny faminaniana ny amin'ny fanandevozana tany Egypta mandritra ny efa-jato taona. Tao amin'ny toko fahafito ambin'ny folo kosa dia nomena an'i Abrama ny fombam-pamora izy, ary novana ny anarany sy ny an'i Saraha.

Efajato taona tatỳ aoriana dia natsangana i Mosesy mba hanatanteraka ny faminaniana efajato taona nomena an'i Abrahama. Abrahama sy Isaka sy Jakoba ary Mosesy dia samy maneho ireo

iray hetsy sy efatra arivo amby efa-polo arivo izay miditra ao amin'ny fanekena amin'ny Tompo amin'ny andro farany.

“Eo amin'ny andro farany amin'ny tantaran'ity tany ity, dia havaozina ny faneken'Andriamanitra amin'ny olony izay mitandrana ny didiny.” Review and Herald, 26 Febroary 1914.

Ny fisarahan'ireo mpitandrana ny Sabata izay manaiky ny mariky ny bibidia amin'ireo mpitandrana ny Sabata izay mandray ny fanombohan'Andriamanitra dia tanteraka amin'ny lalàna Alahady. Io fisarahana io dia aseho ao amin'ny fanoharana ny amin'ny virijina folo.

“Nyar fanoharana momba ny virijina folo ao amin'ny Matio 25 dia mampiseho koa ny fanandraman'ny vahoaka Adventista.” Ilay Ady Lehibe, 393.

“Matetika aho no ampahatsiahivina ny fanoharana ny amin'ireo virijina folo, izay dimy tamin'ireo no hendry, ary dimy no adala. Io fanoharana io dia efa tanteraka ary mbola ho tanteraka hatramin'ny litera farany indrindra, satria manana fampiharana manokana amin'izao andro izao izy, ary tahaka ny hafatry ny anjely fahatelo, dia efa tanteraka sady mbola hitohy ho fahamarinana ankehitriny mandra-pahatapitry ny fotoana.” Review and Herald, 19 Aogositra, 1890.

Ny fanoharana dia tanteraka tamin'ny 22 Oktobra 1844, rehefa nosarahana ireo virijina hendry sy virijina adala teo amin'ny tantaran'ny Millerita. Ny fiandohan'ny Advantisma dia maneho ny fiafaran'ny Advantisma, ary ny fisarahana amin'ny farany dia fahatanterahan'ny fanoharana momba ireo virijina folo, ary ny lalàna Alahady no miteraka izany fisarahana amin'ny farany izany.

“Ankoatra izany, ireo fanoharana ireo dia mampianatra fa tsy hisy fotoam-pitsapana intsony aorian'ny fitsarana. Rehefa vita ny asan'ny filazantsara, dia manaraka avy hatrany ny fisarahana eo amin'ny tsara sy ny ratsy, ary ny anjaran'ny sokajy tsirairay dia voafaritra mandrakizay.” Christ's Object Lessons, 123.

Ny fanoharana ny amin'ny virijina folo dia mampiseho fa ny virijina hendry ao amin'ny Advantisma no mandray ny tombo-kasen'Andriamanitra, ary ny virijina adala ao amin'ny Advantisma no mandray ny mariky ny bibidia amin'ny lalàna Alahady any Etazonia. Ny virijina adala dia aseho koa ho Laodiseana.

“Ny toetry ny Fiangonana aschon'ireo virijina adala dia ambara koa ho ny toetry ny Laodikia.” Review and Herald, 19 Aogositra 1890.

Amin'ny andro farany, rehefa havaozin'Andriamanitra ny faneken'ny amin'ny olony izay mitandrana ny didiny, dia hampahafantatra anarana vaovao momba ny Tenany Andriamanitra, tahaka ny nataony fony Izy nanavao ny fanekena tamin'ny andron'i Mosesy. Ny toetry ny virijina adala dia ny tsy fananany diloilo, ary ny toetry ny Laodiseana dia ny fahajambanany loatra ka tsy ahitany fa tsy manana diloilo izy. Miharihary fa raha Laodiseana ny virijina adala, dia Filadelfiana kosa ny virijina hendry.

Ary soraty ho amin'ny anjelin'ny fiangonana any Filadelfia hoe: Izao zavatra izao no lazain'Ilay masina, Ilay marina, Izay manana ny fanalahidin'i Davida, Izay mamoha ka tsy misy mahahidy; ary manidy ka tsy misy maha-mamoha; Fantatro ny asanao: indro, efa nametraka varavarana misokatra eo anoloanao Aho, ka tsy misy mahahidy izany; fa manana hery kely ianao, nefa nitandrina ny teniko, ary tsy nandà ny anarako.

Indro, hataoko avy amin'ny synagogan'i Satana izy ireo, dia ireo izay milaza ny tenany ho Jiosy, nefa tsy izany, fa mandainga; indro, hataoko ho tonga hiankohoka eo anoloan'ny tongotrao izy ireo, ary hahalala fa Izaho efa tia anao. Satria nitandrina ny tenin'ny faharetako ianao, Izaho kosa dia hiaro anao amin'ny ora fitsapana, izay ho avy amin'izao tontolo rehetra izao, mba hizaha toetra izay monina ambonin'ny tany.

Indro, avy faingana Aho; tano mafy izay anananao, mba tsy hisy haka ny satroboninahitrao. Izay maharesy no hataoko andry ao amin'ny tempolin'Andriamanitra, ka tsy hivoaka intsony izy; ary hosoratako eo aminy ny anaran'Andriamanitra, sy ny anaran'ny tanànan'Andriamanitra, dia Jerosalema vaovao, izay midina avy any an-danitra avy amin'Andriamanitra; ary hosoratako eo aminy ny anarako vaovao. Izay manan-tsofina, aoka izy hihaino izay lazain'ny Fanahy amin'ny fiangonana. Apokalypsy 3:7–13.

Ny Filadelfiana dia maneho ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina, ary nampanantenaina izy ireo fa Andriamanitra dia hanoratra ny anarany vaovao eo aminy. Rehefa miditra amin'ny fanekena miaraka amin'ny iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina ny Tompo, dia hampahafantatra anarana vaovao momba ny tenany Izy. Abrahama dia nolazain'ny Tompo fa Izy no Andriamanitra Tsitoha.

Ary rehefa sivy amby sivifolo taona Abrama, dia niseho tamin'i Abrama Jehovah ka nanao taminy hoe: Izaho no Andriamanitra Tsitoha; mandehana eo anatrehako, ka aoka ho tanteraka ianao. Ary haoriko ny fanekeko ho ato amiko sy ao aminao, ka hampitomboiko indrindra ianao. Dia niankohoka tamin'ny tany Abrama; ary Andriamanitra niresaka taminy ka nanao hoe: Raha ny amiko, indro, ny fanekeko dia momba anao, ka ho rain'ny firenena maro ianao. Ary tsy hatao hoe Abrama intsony ny anaranao, fa hatao hoe Abrahama ny anaranao; fa efa nataoko rain'ny firenena maro ianao. Genesisy 17:1–5.

Rehefa niditra voalohany tamin'ny fanekena tamin'ny vahoaka voafidy ny Tompo tamin'ny andron'i Abrahama, dia nanambara ny Tenany ho Andriamanitra Tsitoha Izy. Rehefa nampandroso ny fifandraisam-paneken'ny tamin'ny andron'i Mosesy Izy, dia sambany no nanambarany ny Tenany ho JEHOVAH. Rehefa tonga Jesosy mba hanamafy ny fanekena amin'ny maro mandritra ny herinandro iray, dia nampahafantatra anarana vaovaon'Andriamanitra Izy, izay indray mandeha monja no efa voatonona tao amin'ny Testamenta Taloha, ary Babyloniana iray no nilaza izany.

Dia Nebokadnezara mpanjaka dia talanjona indrindra, ka nitsangana faingana, dia niteny ka nilaza tamin'ny mpanolo-tsainy hoe: Tsy telo lahy va no nafatontsika ary natsipintsika tao afovoan'ny afo? Ary namaly izy ireo ka nanao tamin'ny mpanjaka hoe: Marina izany, ry mpanjaka ô. Dia namaly izy ka nanao hoe: Indro, hitako fa efatra lahy no tsy voafatotra, mandehandeha ao afovoan'ny afo, ary tsy misy loza manjo azy; ary ny endrik'ilay fahefatra dia tahaka ny Zanak'Andriamanitra. Daniela 3:24, 25.

Tena mora ny mametraka fa ny toko fahatelo ao amin'i Daniela dia manondro ny lalàn'ny Alahady any Etazonia. Ao amin'i Daniela toko fahatelo, Sadraka sy Mesaka ary Abednego dia misolo tena ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy. Ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy dia ireo izay manavao ny fanekena amin'ny fotoana farany indrindra. Ao amin'i Daniela toko fahatelo dia hitantsika ny fanehoana ara-paminaniana ny tantaran'ny lalàn'ny Alahady sy ny ranonorana farany. Kristy dia tao, sady mbola ho ao, ao anatin'ny afon'ny fanenjehana miaraka amin'ireo olony telo mendrika, ka tsy ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy ihany no asehon'izany, fa ny hafatry ny anjely telo koa. Ao anatin'ny afo, izay tandindon'ny krizin'ny lalàn'ny Alahady, Izy dia ampahafantarina amin'ny iray amin'ireo Anarany, ary anarana iray izany izay tsy ho nampidirina tao amin'ny tantara mandra-pahatongan'i Kristy amin'ny maha-Zanak'Andriamanitra Azy. Ao amin'ny fanoharana ao amin'ny toko fahatelo dia hitantsika ireo izay manavao ny fanekena amin'ny faran'izao tontolo izao mifandray amin'i Kristy mandritra ny krizy farany, ary manana anarana izay tsy nisy olona nahalala Azy Izy.

Alohan'ny hivilian'ny saintsika lavitra loatra amin'ny fandinihantsika ny fanafahana avy tany Egypta izay maneho ny lalàn'ny Alahady any Etazonia, dia tokony hampahatsiahy ny tenantsika isika fa talohan'ny nanombohan'ny loza folo voalohany tany Egypta dia efa nisy tokoa ny fikorontanana momba ny Sabata.

Ary hoy Faraona hoe: Indro, maro ankehitriny ny vahoakan'ny tany, ka ataonareo mitsahatra amin'ny enta-mavesany izy. Ary Faraona dia nandidy tamin'izany andro izany ihany ny lehiben'ny mpampahory ny vahoaka sy ny tompon'andraikiny ka nanao hoe: Tsy homenareo mololo intsony ny vahoaka hanaovany biriky tahaka ny teo aloha; aoka izy handeha hanangona mololo ho an'ny tenany. Ary ny isan'ny biriky izay nataony fahiny dia mbola hapetrakareo aminy ihany; aza ahenana na inona na inona izany, fa kamo izy; koa izany no iantsoany hoe: Aoka handeha isika hanao fanatitra ho an'Andriamanitsika. Aoka hampitomboina ny asa apetraka amin'ireo lehilahy, mba hiasany amin'izany; ary aoka izy tsy hihaino teny foana. Dia nivoaka ny lehiben'ny mpampahory ny vahoaka sy ny tompon'andraikiny, ka niteny tamin'ny vahoaka hoe: Izao no lazain'i Faraona: Tsy hanome mololo anareo aho. Mandehana ianareo, maka mololo ho anareo izay rehetra ahitanareo izany; nefa tsy hisy hahena na inona na inona amin'ny asanareo. Dia niparitaka eran'ny tany Egypta rehetra ny vahoaka mba hanangona bozaka maina ho solon'ny mololo. Ary ny lehiben'ny mpampahory dia nampirisika azy hoe: Fenoy ny asanareo, dia ny anjara asa isan'andro, tahaka ny tamin'ny nisy mololo. Ary nokapohina ny tompon'andraikitrin'ny zanak'Isiraely, izay notendren'ny lehiben'ny mpampahorin'i Faraona hifehy azy, ka nanontaniana hoe: Nahoana no tsy nahatanteraka ny anjara asanareo tamin'ny fanaovana biriky ianareo omaly sy androany, tahaka ny teo aloha? Dia tonga nitaraina tamin'i Faraona ny tompon'andraikitrin'ny zanak'Isiraely ka nanao hoe: Nahoana no ataonao toy izany ny mpanomponao? Tsy misy mololo omena ny mpanomponao, nefa hoy izy aminay: Manaova biriky; ary, indro, kapohina ny mpanomponao; kanefa amin'ny olonao ihany no diso. Fa hoy izy: Kamo ianareo, kamo ianareo; koa izany no ilazanareo hoe: Aoka handeha izahay hanao fanatitra ho an'i Jehovah. Koa mandehana ankehitriny, ka miasa; fa tsy homena mololo ianareo, nefa tsy maintsy manatitra ny isan'ny biriky ihany. Ary hitan'ny tompon'andraikitrin'ny zanak'Isiraely fa tao amin'ny fahoriana izy, rehefa voalaza hoe: Aza ahenana na inona na inona ny isan'ny birikinareo amin'ny anjara asa isan'andro. Eksodosy

5:5–19.

Alohan'ny lalàna momba ny Alahady dia hisy fikorontanana mitombo hatrany atao manohitra ireo izay mitandrina ny Sabata andro fahafito, tahaka izay nisy talohan'ny loza namely an'i Egypta. I Mosesy no ilay fantatry ny Egyptiana sy ny Hebreo ho ilay nahatonga ny fahoriana rehetra, tahaka ny niampangan'i Ahaba an'i Elia.

Ary rehefa nahita an'i Elia Ahaba, dia hoy Ahaba taminy: Hianao va no mampidi-doza an'Isiraely? Ary namaly izy hoe: Tsy izaho no mampidi-doza an'Isiraely; fa hianao sy ny tranon-drainao kosa, satria efa nahafovy ny didin'i Jehovah ianareo, ary nanaraka ireo Bala ianao. 1 Mpanjaka 18:17, 18.

Ny tantaran'i Mosesy dia maneho ny tantaran'ny lalàn'ny Alahady, ary ny tantaran'i Elia dia maneho ny tantaran'ny lalàn'ny Alahady. Na miaraka na misaraka, Mosesy sy Elia dia tandindona. Tamin'ny Fiovan-tarehin'i Kristy, izy roa niaraka no naneho ireo iray hetsy sy efatra arivo amby efa-polo izay tsy maty sy ireo izay maty ao amin'ny Tompo. Natsangana tamin'ny maty Mosesy; Elia kosa tsy mba maty mihitsy. Izy roa koa no mpaminany roa izay mampijaly ny olona ao amin'ny Apokalypsy toko fahiraika ambin'ny folo. Fahamarinana maro no asehon'i Mosesy sy Elia amin'ny maha-tandindona azy, ary manantena izahay fa hodinihina any aoriana izany.

Indro, Izaho haniraka an'i Elia mpaminany ho aminareo, dieny tsy mbola tonga ny andron'i Jehovah, ilay lehibe sy mahatahotra; ary izy hampody ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka, ary ny fon'ny zanaka ho amin'ny rainy, fandrao avy Aho ka hamely ny tany amin'ny ozona. Malakia 4:5, 6.

Talohan'ny hifaranan'ny fotoam-pitsapana omena ny olombelona dia hiseho i “Elia mpaminany” mitondra hafatra manokana izay hampitodika “ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka, ary ny fon'ny zanaka ho amin'ny rainy.” Ny mpaminany rehetra dia samy mijoro ho vavolombelon'ny faran'izao tontolo izao, ary samy mifanaraka avokoa izy rehetra.

Ary ny fanahin'ny mpaminany dia manaiky ny mpaminany. Fa Andriamanitra tsy mpamorona fisafotofotoana, fa mpampihavana amin'ny fihavanana, tahaka ny any amin'ny fiangonan'ny olona masina rehetra. 1 Korintiana 14:32, 33.

Nofiiin'i Elia dia tonga mialoha indrindra ny andro lehibe sady mahatahotra an'i Jehovah; koa izany no ilay hafatra manokana ihany ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, izay aseho ho “Ny Fanambaran'i Jesosy Kristy.” Raha “akaiky ny fotoana,” ny hafatra manokan'i Elia dia mampiseho amin'ny “mpanompon'Andriamanitra ny zavatra izay tsy maintsy ho tanteraka faingana.”

Ny fanambaran'i Jesosy Kristy, izay nomen'Andriamanitra Azy hasehony amin'ny mpanompony ny zavatra izay tsy maintsy ho tanteraka tsy ho ela; ary nampitondrainy tamin'ny anjeliny izany ka nampahafantariny an'i Jaona mpanompony; izay nanambara ny tenin'Andriamanitra sy ny filazàn'i Jesosy Kristy ary izay zavatra rehetra hitany. Sambatra izay mamaky, ary izay mandre ny tenin'ity faminiana ity ka mitandrina izay zavatra voasoratra ao anatiny; fa efa antomotra ny andro. Apokalypsy 1:1–3.

Mariho fa rehefa ampiasain'i Malakia ho tandindona i Elia, dia ampidiriny ao koa ny filazana mivantana momba ny fitandremana ny didy.

Tsarovy ny lalàn'i Mosesy mpanompoko, izay nandidiako azy tany Horeba ho an'ny Isiraely rehetra, dia ny didy sy ny fitsipika. Indro, Izaho haniraka ho aminareo an'i Elia mpaminany, dieny tsy mbola tonga ny andron'i Jehovah, ilay lehibe sady mahatahotra; ary izy hampody ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka, ary ny fon'ny zanaka ho amin'ny rainy, fandrao ho avy Aho ka hamely ny tany amin'ny ozona. Malakia 4:4–6.

Ireo andininy telo ireo no farany ao amin'ny Testamenta Taloha, ary mirakitra ny teny fikasana farany ao amin'ny Testamenta Taloha, sady manamafy ny fitandremana ny didy folo. Misy “fitahiana” fito ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, ary ny farany amin'ireo dia fitahiana ho an'izay mitandrina ny didy folo.

Izaho no Alfa sy Omega, ny fiandohana sy ny fiasarana, ny voalohany sy ny farany. Sambatra izay mankatò ny didiny, mba hananany zo amin'ny hazon'aina, ka hiditra amin'ny vavahady ho ao an-tanàna. Apokalypsy 22:13, 14.

Ny teny fikasana farany ao amin'ny Testamenta Taloha dia mampahafantatra antsika mba “hahatsiaro” ny didy folo; kanefa, amin'ny fanaovana izany, dia manasongadina ilay didy tokana izay ahitana ny baiko hoe “mahatsiaro.”

Tsarovy ny andro Sabata mba hanamasinana azy. Henemana no hiasanao ka hanaovanao ny raharahanao rehetra; fa ny andro fahafito no Sabatan'i Jehovah Andriamanitrao; amin'izany dia aza manao raharaha akory ianao, na ny zanakao lahy, na ny zanakao vavy, na ny ankizilahinao, na ny ankizivavinao, na ny biby fiompinao, na ny vahininao izay ao anatin'ny vavahadin'ao. Fa henemana no nanaovan'i Jehovah ny lanitra sy ny tany, ny ranomasina ary izay rehetra ao aminy, ary nitsahatra Izy tamin'ny andro fahafito; koa izany no nitahian'i Jehovah ny andro Sabata sy nanamasinany azy. Eksodosy 20:8–11.

Ny teny fikasana farany ao amin'ny Testamenta Taloha sy ny Testamenta Vaovao dia manasongadina ny didin'Andriamanitra, indrindra amin'ny fanamafisana manokana ny Sabata andro fahafito. Malakia dia milaza hoe “tsarovy”, ary Jaona kosa mampahafantatra antsika fa sambatra ianareo raha manao izany. Ny Sabata andro fahafito dia fahatsiarovana ny famoronana nataon'Andriamanitra sy ny heriny mpamorona. Ny Sabata koa dia tonga ho ivon'ny fifanolanana amin'ny andro faran'ny tantaran'ny tany. Rehefa manoratra ny amin'ny “fitahiana” ho an'izay manao ny didiny i Jaona, dia manoratra fotsiny izay nambaran'i Jesosy, dia Ilay Alfa sy Omega, ny fiandohana sy ny fiasarana, ny voalohany sy ny farany. Koa noho izany, ny teny fikasana farany ao amin'ny Testamenta Vaovao dia mifandray amin'ny Sabata andro fahafito ary koa amin'ilay toetra maha-Andriamanitra izay mampifandray ny farany amin'ny fiandohana.

Ny fahamarinana voalohany voaresaka ao amin'ny Genesisy, izay midika hoe fiandohana, dia manondro ny Mpahary, ny zavaboary, ary fanamafisana manokana ny amin'ny Sabata. Raha raisina miaraka, andalana manaraka andalana, ny fiandohan'ny Testamenta Taloha sy ny fiasaran'ny Testamenta Taloha sy Vaovao dia samy manamafy an'Andriamanitra ho Mpahary, ny Didy Folosy, ny didin'ny Sabata, ary fa Jesosy no fiandohana sy fiasarana.

Elia mpaminany dia ampiasain'i Malakia ho tandindona ao amin'ilay teny fikasana farany ao amin'ny Testamenta Taloha, ary izy no mpaminany izay nifanehatra tamin'i Jezebela sy Ahaba. Ny bokin'ny Apokalypsy dia mampiasa an'i Jezebela ho tandindon'ny fahefana papaly, ary ireo mpanjaka folo ho tandindon'ny Firenena Mikambana. Ny fifanandrinan'i Elia tamin'i Ahaba sy Jezebela dia maneho ny fifanandrinan'ny iray hetsy sy efatra amby efapolo arivo amin'ny Firenena Mikambana, izay omban-kery avy amin'i Etazonia sady tarihin'ny fahefana papaly. Amin'ny maha-mpanjakan'ny foko folo tany avaratr'i Isiraely an'i Ahaba dia naneho ny fahefana manjaka amin'ny foko folo izy, ka dia tonga tandindon'i Etazonia (Ahaba) manome hery ny Firenena Mikambana (ireo foko folo na mpanjaka folo ao amin'ny Apokalypsy toko fahafito ambin'ny folo) mba hanatanteraka ny fanenjehana ireo mpitandrina ny Sabata ho an'ny Fiketrahanana Papaly (Jezebela). Rehefa mampiasa an'i Elia i Malakia hanehoana hafatra iray izay tonga mialoha ny andro lehibe sy mahatahotra an'i Jehovah, Elia dia maneho ireo izay enjehin'i Roma maoderina (ny dragona sy ny bibidia ary ny mpaminany sandoka), tahaka ny nanenjehan'i Jezebela azy nandritra ny telo taona sy tapany. Ny fanamafisana ny Sabata amin'ny fampiasana ny teny hoe "tsarovy" ao amin'ny Malakia 4:4 dia manampy ny krizin'ny lalàn'ny Alahady ao amin'ilay toe-javatra ara-paminaniana asehon'i Malakia.

Mbola maro kokoa no tsy maintsy ampiana amin'ny fandinihana ireo fahamarinana ampitain'ny fampitahana ny fiandohan'ny Testamenta Taloha amin'ny fiafaran'ny Testamenta Taloha, ary avy eo ny fampitahana ny fiandohan'ny Baiboly amin'ny fiafaran'ny Baiboly. Ao amin'ny Genesisy no ahitantsika ny Mpamorona, ny famoronana ary ny Sabata izay fahatsiarovana ny famoronana. Ao amin'ny Malakia no ahitantsika ny didy momba ny Sabata voatondro ho raharaha mampisy krizy izay mitondra ho amin'ny famaranana ny androm-pahasoavan'ny olombelona sy ny loza fito farany, na, araka ny iantsoan'i Malakia azy, "ny andro lehibe sy mahatahotra an'i Jehovah." Elia dia maneho ny vahoakan'Andriamanitra izay mitoro ny hafatry ny anjely fahatelo amin'izao tontolo efa ho faty izao.

"Ankehitriny, amin'ny fanahy sy ny herin'i Elia ary i Jaona Mpanao Batisa, dia iraky ny fanendren'Andriamanitra no miantso ny sain'izao tontolo izao voatondro ho amin'ny fitsarana ho amin'ireo zava-nitranga manetriketrika izay tsy ho ela dia hiseho mifandray amin'ny ora famaranana ny androm-pahasoavana sy ny fisehoan'i Kristy Jesosy amin'ny maha-Mpanjakan'ny mpanjaka sy Tompon'ny tompo Azy." Prophets and Kings, 715, 716.

Ny fiandohan'ny Baiboly, izay sady fiandohan'ny Testamenta Taloha ihany koa, dia manondro io tantara io ihany tahaka ny any amin'ny faran'ny Testamenta roa tonta; nefa ny fiandohana sy ny fiafarana tsirairay dia samy manana ny fahamarinana asongadiny sy entiny ho amin'ny hafatra. Ao amin'ny Genesisy dia ny asan'Andriamanitra no ifantohana, ao amin'ny Malakia kosa dia ny hafatra mampitandrina ny amin'ny krizy ho avy no ifantohana. Ny faran'ny Apokalypsy dia manondro ny Alfa sy Omega. Ao amin'ny boky voalohan'ny Testamenta Vaovao dia izao no vakintsika.

Ny bokin'ny taranaka nipoiran'i Jesosy Kristy, zanak'i Davida, zanak'i Abrahama.

Abrahama niteraka an'Isaka; ary Isaka niteraka an'i Jakoba; ary Jakoba niteraka an'i Jodasy sy ny rahalahiny; ary Jodasy niteraka an'i Fareza sy Zara tamin'i Tamara; ary Fareza niteraka an'i

Esroma; ary Esroma niteraka an'i Arama; ary Arama niteraka an'i Aminadaba; ary Aminadaba niteraka an'i Naasona; ary Naasona niteraka an'i Salmona; ary Salmona niteraka an'i Boaza tamin'i Rahaba; ary Boaza niteraka an'i Obeda tamin'i Rota; ary Obeda niteraka an'i Jese; ary Jese niteraka an'i Davida mpanjaka; ary Davida mpanjaka niteraka an'i Solomona tamin'ilay efa vadin'i Oria; ary Solomona niteraka an'i Roboama; ary Roboama niteraka an'i Abia; ary Abia niteraka an'i Asa; ary Asa niteraka an'i Josafata; ary Josafata niteraka an'i Jorama; ary Jorama niteraka an'i Ozia; ary Ozia niteraka an'i Jotama; ary Jotama niteraka an'i Ahaza; ary Ahaza niteraka an'i Hezekia; ary Hezekia niteraka an'i Manase; ary Manase niteraka an'i Amona; ary Amona niteraka an'i Josia; ary Josia niteraka an'i Jekonia sy ny rahalahiny tamin'ny andro namindrana azy ho any Babylona; ary rehefa avy namidy ho any Babylona izy ireo, dia Jekonia niteraka an'i Salatiela; ary Salatiela niteraka an'i Zorobabela; ary Zorobabela niteraka an'i Abioda; ary Abioda niteraka an'i Eliakima; ary Eliakima niteraka an'i Azora; ary Azora niteraka an'i Zadoka; ary Zadoka niteraka an'i Akima; ary Akima niteraka an'i Elioda; ary Elioda niteraka an'i Eleazara; ary Eleazara niteraka an'i Matana; ary Matana niteraka an'i Jakoba; ary Jakoba niteraka an'i Josefa, vadin'i Maria, izay niteraka an'i Jesosy, Izay atao hoe Kristy.

Koa ny taranaka rehetra hatramin'i Abrahama ka hatramin'i Davida dia taranaka efatra ambin'ny folo; ary hatramin'i Davida ka mandra-pahatongan'ny namindrana ho any Babylona dia taranaka efatra ambin'ny folo; ary hatramin'ny namindrana ho any Babylona ka hatramin'i Kristy dia taranaka efatra ambin'ny folo.

Ary toy no nahaterahan'i Jesosy Kristy: fony Maria reniny efa fofombadin'i Josefa, raha mbola tsy niara-nonina izy roa, dia hita fa nitoe-jaza tamin'ny Fanahy Masina izy. Ary Josefa vadiny, satria lehilahy marina ka tsy nety hanao azy ho afa-baraka imasom-bahoaka, dia nikasa handroaka azy mangingina. Fa raha mbola nieritreritra izany zavatra izany izy, indro, nisy anjelin'ny Tompo niseho taminy tamin'ny nofy ka nanao hoe: Ry Josefa, zanak'i Davida, aza matahotra hampaka an'i Maria ho vadinao; fa ny Zaza notorontoronina ao an-kibony dia avy amin'ny Fanahy Masina.

Hiteraka zazalahy izy, ary ny anarany dia hataonao hoe JESOSY; fa Izy no hamonjy ny olony ho afaka amin'ny fahotany. Ary izany rehetra izany dia tonga mba hahatanteraka izay nolazain'ny Tompo tamin'ny alalan'ny mpaminany hoe: Indro, ny virijina hitoe-jaza ka hiteraka zazalahy, ary ny anarany hataon'ny olona hoe Emanoela, izany hoe, raha adika, Andriamanitra eo amintsika. Ary Josefa, nony nifoha tamin'ny torimaso, dia nanao araka izay nandidian'ny anjelin'ny Tompo azy, ka nandray ny vadiny ho ao aminy; ary tsy nahalala azy mandra-piterany ny zanany lahimatoa; ary ny anarany dia nataony hoe JESOSY. Matio 1:1–25.

Ny fiandohan'ny Testamenta Vaovao dia mifanaraka amin'ny fiandohana sy ny fiafaran'ny Testamenta Taloha ary ny fiafaran'ny Testamenta Vaovao, satria manasongadina ny hery mpamoron'Andriamanitra izany; fa ilay hery nampiasain'i Kristy hamoronana ny zavatra rehetra tao anatin'ny enina andro dia io hery io ihany no ampiasainy mba “hamonjy ny olony ho afaka amin'ny fahotany.” Ny teny hoe Emanoela, araka ny andalan-teny izay manonona avy amin'ny soratr'i Isaia, dia midika hoe “Andriamanitra eto amintsika.” Izy mitoetra ao anatin'ny olony amin'ny fampiraisana ny maha-Andriamanitra Azy amin'ny maha-olombelona antsika, ary izany

indrindra no fampiraisana notanterahiny fony Izy tonga nofo tao amin'i Maria.

“Tsy misy latsaky ny fankatoavana tanteraka no mahafeno ny fenitry ny fitakian'Andriamanitra. Tsy navelany ho manjavozavo ny zavatra takiny. Tsy nandidy na inona na inona Izy afa-tsy izay ilaina mba hampifanaraka ny olona Aminy. Tokony hasehontsika amin'ny mpanota ny filamatra momba ny toetra izay Azy, ary hotarihintsika ho amin'i Kristy izy, izay amin'ny fahasoavany irery ihany no ahatratarana izany filamatra izany.”

“Naka taminy ny fahalemen'ny maha-olombelona ny Mpamonjy ka niaina fiainana tsy nisy ota, mba tsy hatahotra ny olona fa noho ny fahalemen'ny toetra maha-olombelona dia tsy hahazo handresy izy. Tonga Kristy mba hanao antsika ho 'mpandray anjara amin'ny toetra maha-Andriamanitra,' ary ny fiainany no manambara fa ny maha-olombelona, rehefa atambatra amin'ny maha-Andriamanitra, dia tsy manota.” Ministry of Healing, 180.

Ny fiandohan'ny Testamenta Vaovao dia mampahafantatra izay toerana, fotoana ary antony nitondran'i Jesosy tamin'ny tenany ny toetrantsika maha-olombelona. Nataony izany mba hanehoana fa ny herin'olombelona atambatra amin'ny herin'Andriamanitra dia tsy manota. Ny ota dia fandikana ny lalàna, izay lazain'i Malakia fa tokony “hotsarovantsika.” Ampahafantarin'i Jaona antsika fa izay mitandrana ny lalàna, ary noho izany dia izay tsy manota, no afaka miditra amin'ny vavahadin'ny lanitra. Asehon'i Matio fa ny mpanota dia afaka mandresy ny ota, tahaka ny nandresen'i Kristy. Rehefa manana an'i Kristy ao anatintsika isika, (fanantenan'ny voninahitra) dia manana ao anatintsika ny hery mpamorona izay nahary izao rehetra izao isika. Io fahafahana io dia nomena tamin'ny nisafidianan'i Kristy hiditra ao amin'ny fianakavian'olombelona, ary mandritra ny mandrakizay sisa dia tonga tsy ny Zanak'Andriamanitra ihany Izy fa ny Zanak'olona koa.

Misy hafatra manokana momba ny fahamarinana, voaseho amin'ny vahoakan'Andriamanitra avy ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, mialoha indrindra ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavan'ny olombelona. Io hafatra manokana io ihany koa no “hafatr'i Elia” ao amin'i Malakia, izay torina mialoha indrindra ny “andron'i Jehovah, izay lehibe sady mahatahotra”.

Tamin'ny fiandohan'ny Testamenta roa tonta sy amin'ny faran'ny Testamenta Vaovao dia aseho mazava ireo toetra manokana an'Andriamanitra. Ao amin'ny Genesisy Izy no Mpamorona, ary amin'ny faran'ny Apokalypsy Izy no Alfa sy Omega. Eo am-piandohan'ny Testamenta Vaovao dia tonga Zanak'olona Izy. Ary amin'ny faran'ny Testamenta Taloha dia hitantsika ny foto-kevitra izay ampiasain'ilay iraka Elia hanatanterahana ny hafatra izay hotoriany, dia ny hampiverina ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka, ary ny an'ny zanaka ho amin'ny ray koa.

Ny foto-kevitra ara-paminaniana izay ampiharin'i Elia amin'ny fanolorana ny hafatra fampitandreman'ny dia ilay indrindra nandidiana an'i Jaona hatao ao amin'ny Apokalypsy. Elia “hampody ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka, ary ny fon'ny zanaka ho amin'ny rainy,” ary i Jaona dia nilazana mba hanoratra ny zavatra izay teo tamin'izany andro izany, ary amin'ny fanaovany izany dia sady hanoratra koa ny zavatra izay ho avy izy. Nampiasaina i Jaona hanehoana ny fomba fiasan'ny foto-kevitra ny alfa sy omega ao amin'ny Teny ara-paminaniana, ary i Elia dia hanorina ny hafany eo ambonin'io foto-kevitra io ihany. Rehefa ampitahaintsika ny fiandohan'ny Baiboly

amin'ny faran'ny Baiboly, dia ampitahaintsika ny Taloha amin'ny Vaovao. Ny ray no fiandohan'ny zanany, ary ny zanaka no faran'ny ray. Ireo iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo no taranaka farany amin'ny zanak'i Abrahama, ary ny tantara izay nidiran'Andriamanitra tamin'i Abrahama tamin'ny fanekena dia tandindon'ny tantara rehefa havaozin'Andriamanitra amin'ireo iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo izany fanekena izany.

Koa amin'ny finoana izany, mba ho amin'ny fahasovana; mba hahazoan'ny teny fikasana antoka ho an'ny taranaka rehetra; tsy ho an'izay avy amin'ny lalàna ihany, fa ho an'izay koa avy amin'ny finoan'i Abrahama; izay rainy rehetra. Romana 4:16.

Ny hafatr'i Elia dia maneho ny foto-kevitra ny alfa sy omega, satria ny ray no alfa ary ny zanaka no omega. Ny hafatr'i Elia dia hampitodika ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka. Nambaran'i Kristy fa i Jaona Mpanao Batisa no Elia, ary i Ellen White kosa dia nilaza fa i William Miller dia sady Elia no Jaona Mpanao Batisa. Ny hafatr'ireo lehilahy solontena rehetra ireo dia naseho ho toy ny fampitodihana ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka sy ny an'ny zanaka ho amin'ny ray. Izany asa izany dia maneho ny vokatra ny hafatra amin'ny fampitodihana ny fon'ny olona ho amin'ny Rainy any an-danitra, nefa mbola misy heviny mihoatra noho izany, satria tandindon'ny asa izany. Ao amin'ny faminiana ara-Baiboly, ny tandindona dia manana heviny mihoatra ny iray, ary tsy maintsy fantarina araka ny tontolon-kevitra misy azy.

“Inona no nahatonga an'i Jaona Mpanao-batisa ho lehibe? Nakatony tsy hidiran'ny sainy ny habetsahan'ny lovantsofina natolotry ny mpampianatra teo amin'ny firenena jiosy, ary nosokafany ho amin'ny fahendrena izay avy any ambony izany. Talohan'ny nahaterahany dia nanambara ny amin'i Jaona ny Fanahy Masina hoe: ‘Fa ho lehibe eo imason'ny Tompo izy, ary tsy hisotro divay na toaka mahery; ary ho feno ny Fanahy Masina izy.... Ary maro amin'ny zanak'Israely no hampodiny ho amin'i Jehovah Andriamaniny. Ary handeha eo alohany amin'ny fanahy sy ny herin'i Elia izy, hampiverina ny fon'ny ray ho amin'ny zanaka, ary ny tsy mankatò ho amin'ny fahendren'ny marina; hanomana ho an'ny Tompo firenena iray voaomana.’ Lioka 1:15–17.” Counsels to Parents, Teachers and Students, 445.

Ny hafatra dia natao mba hahatonga ireo izay misafidy ny hihaino hampitodika ny fony ho amin'ilay Ray any An-danitra; kanefa ny foto-kevitra ara-paminiana fototra hampiasaina hampitana ny hafatra fampitandremana dia izao: Kristy no Alfa sy Omega, ny voalohany sy ny farany, ny fiandohana sy ny fiasarana. Ny hafatr'i Elia dia miorina amin'ny fanolorana ny Tenin'Andriamanitra ara-paminiana amin'ny fomba fijery fa Jesosy Kristy no Tenin'Andriamanitra, ary ireo fitsipika izay mifehy ny Baiboly dia toetran'ny toetrany koa.

“Ny lalàn'Andriamanitra dia masina tahaka an'Andriamanitra tenany. Izy io dia fanambaràna ny sitrapony, dika mitovy amin'ny toetrany, fanehoana ny fitiavana sy ny fahendrena avy amin'Andriamanitra. Ny firindran'ny voary dia miankina amin'ny fampifanarahana tanteraka ataon'ny zavaboary rehetra sy ny zava-drehetra, na manan'aina na tsy manan'aina, amin'ny lalàn'ny Mpamorona. Andriamanitra dia nametra lalàna ho amin'ny fitondrana, tsy ny zava-manana aina ihany, fa ny fiasan'ny natiora rehetra koa. Ny zavatra rehetra dia eo ambanin'ny lalàna voafaritry raikitra, izay tsy azo tsinontsinoavina. Kanefa, raha ny zavatra rehetra eo amin'ny natiora no tantanan'ny lalàna voajanahary, ny olona irery ihany, amin'izay

rehetra monina ambonin'ny tany, no tompon'andraikitra eo anatrehan'ny lalàna ara-pitondrantena. Ho an'ny olona, ilay asa famoronana satroboninahitra, dia nomen'Andriamanitra hery hahatakatra ny zavatra takiny, hahafantatra ny fahamarinana sy ny fahasoavan'ny lalàny ary ny fitakiany masina aminy; ary avy amin'ny olona no takina fankatoavana tsy miova.” Patriarka sy Mpaminany, 53.

Ny zavatra rehetra (ary tafiditra amin'izany ny Baiboly, fa zavatra ny Baiboly, ary raha zavatra izy, dia anisan'ny zavatra rehetra) dia eo ambanin'ny lalàna raikitra. Ny Baiboly dia manana lalàna na fitsipika raikitra izay mifehy ny fandikana marina azy. Ny iray amin'ireo fitsipika ireo dia izao: ampitovin'ny Baiboly amin'ny fiandohan'ny zavatra iray ny faran'izany zavatra izany. Jesosy no Tenin'Andriamanitra, ary Izy no voalohany sy farany, ary izany dia “lalàna raikitra” sady toetra iray amin'ny maha-Izy Azy.

Nampiasainay ity fampidirana an'i Elia ity mba hampisehoana fa mifanaraka ny fiandohana sy ny fiafaran'ny Testamenta Taloha sy ny Testamenta Vaovao. Ny fiafaran'ny Baiboly, izay sady fiafaran'ny bokin'ny Apokalypsy koa, dia mifanaraka amin'ny fiandohan'ny Apokalypsy ihany koa. Vavolombelona dimy momba ireo fahamarinana ireo ihany, miorina amin'ilay fitsipika izay toetran'ny toetran'Andriamanitra, dia izao: ny Tenin'Andriamanitra mandrakariva dia maneho ny fiafaran-javatra iray amin'ny fiandohan'izany zavatra izany. Ity zava-misy ity dia anisan'izay hevitr'izany hoe Jesosy Kristy no Alfa sy Omega.

“Tamin'i Jaona apostoly, teo amin'ny nosin'i Patmo, no naseho ireo toe-javatra lalina sy manaitra indrindra momba ny fanandraman'ny fiangonana. Lohahevitra mafonja sy manan-danja lehibe no natolotra taminy tamin'ny endrika sy tandindona, mba hahatonga ny olon'Andriamanitra hahafantatra tsara ny amin'ireo loza sy ady miandry azy. Ny tantaran'izao tontolo kristiana izao hatramin'ny fiafaran'ny andro mihitsy dia nambara tamin'i Jaona. Tamim-pahazavana lehibe no nahitany ny toerana, ny loza, ny ady, ary ny fanafahana farany ho an'ny olon'Andriamanitra. Soratany ny hafatra famaranana izay hampamasaka ny vokatry ny tany, na ho amboara ho amin'ny trano fitahirizan'ny lanitra, na ho fehezana hazo ho amin'ny afon'ny andro farany.

“Tamin'ny fahitana no nahitan'i Jaona mialoha ny fizahan-toetra izay hiaretan'ny vahoakan'Andriamanitra noho ny amin'ny fahamarinana. Hitany ny fahamafisan'izy ireo tsy mihozongozona amin'ny fankatoavana ny didin'Andriamanitra, teo anatrehan'ireo fahefana mpampahory izay nitady hanery azy ireo ho amin'ny tsy fankatoavana, ary hitany koa ny fandreseny farany tamin'ny bibidia sy ny sariny.

“Tamin'ny alalan'ny tandindon'ny dragona mena lehibe, bibidia mitovy amin'ny leoparda, ary bibidia manana tandroka tahaka ny an'ny zanak'ondry, dia naseho tamin'i Jaona ireo fitondram-panjakana etỳ an-tany izay hirotsaka manokana amin'ny fanitsakitsahana ny lalàn'Andriamanitra sy ny fanenjehana ny olony. Mitohy hatramin'ny faran'ny andro izany ady izany. Ny olon'Andriamanitra, izay asehon'ny vehivavy masina sy ny zanany, dia naseho ho vitsy an'isa tokoa. Amin'ny andro farany dia sisa vitsy ihany no mbola nisy. Momba ireo no ilazan'i Jaona fa izy ireo no ‘mitandrana ny didin'Andriamanitra sady manana ny filazana an'i Jesosy Kristy.’”

“Tamin’ny alalan’ny fanompoan-tsampy, ary avy eo tamin’ny alalan’ny Fanjakana papaly, dia nampihatra ny heriny nandritra ny taonjato maro Satana, tamin’ny ezaka hamafa tsy ho eo ambonin’ny tany ny vavolombelon’Andriamanitra mahatoky. Ny mpanompo sampy sy ny mpanara-dia ny papa dia nentin’ily fanahin’ily dragona iray ihany. Ny hany nampiavaka azy dia izao: ny Fanjakana papaly, tamin’ny fihatsaram-belatsihy ho toy ny manompo an’Andriamanitra, no fahavalo nampidi-doza kokoa sy nahery setra kokoa. Tamin’ny alalan’ny fiasa sy ny rafitry ny Romanisma no nahazoan’i Satana babo izao tontolo izao. Voasariky ny herin’ity fitaka ity ho ao anatin’ny laharany ny fiangonan’Andriamanitra izay nilaza tena ho Azy, ary nandritra ny arivo taona mahery dia nijaly teo ambanin’ny fahatezeran’ily dragona ny vahoakan’Andriamanitra. Ary rehefa nesorina tamin’ny Fanjakana papaly ny heriny ka voatery nitsahatra tsy hanenjika intsony izy, dia nahita hery vaovao niakatra Jaona mba hanakoako ny feon’ily dragona sy hanohy ily asa feno habibiana sy fitenenan-dratsy an’Andriamanitra ihany. Io hery io, izay farany hiady amin’ny fiangonana sy ny lalàn’Andriamanitra, dia naseho tandindona tamin’ny bibidia iray nanana tandroka tahaka ny an’ny zanak’ondry. Ny bibidia nialoha azy dia niakatra avy tamin’ny ranomasina, fa ity kosa niakatra avy tamin’ny tany, izay maneho ny fipoiran’ily firenena am-pilaminana, ily asehon’io tandindona io. Ny “tandroka roa tahaka ny an’ny zanak’ondry” dia maneho tsara ny toetran’ny Governemantan’i Etazonia, araka ny isehoany ao amin’ny foto-kevitra fototra roa iorenany, dia ny Repoblikanisma sy ny Protestantisma. Ireo foto-kevitra ireo no tsiambaratelon’ny herintsika sy ny fanambinantsika amin’ny maha-firenena antsika. Ireo izay nahita fialofana voalohany teny amin’ny morontsirak’i Amerika dia nifaly fa tonga tany amin’ny tany afaka tamin’ny fitakiana miavonavon’ny fahefana papaly sy ny fanjakazakan’ny fitondrana mpanjaka. Nanapa-kevitra izy ireo ny hanorina fitondram-panjakana eo ambonin’ny fototra malalaky ny fahafahana sivily sy ara-pivavahana.”

“Fa ny fandraisan’ny pensilihazon’ny faminaniana an-tsipika hentitra dia mampiseho fiovana eo amin’ity sehatra milamina ity. Ilay bibidia manan-tandroka tahaka ny zanak’ondry dia miteny amin’ny feon’ny dragona, ary ‘mampihatra ny fahefana rehetra an’ily bibidia voalohany eo anatrehany.’ Ambaran’ny faminaniana fa hilaza amin’izay monina ambonin’ny tany izy mba hanao sarin’ily bibidia, ary koa fa ‘izy no mampandray marika ny olona rehetra, na madinika na lehibe, na mpanankarena na mahantra, na tsy andevo na andevo, eo amin’ny tany ankavanana, na eo amin’ny handriny; mba tsy hisy olona hahazo hividy na hivarotra, afa-tsy izay manana ny marika, na ny anaran’ily bibidia, na ny isan’ny anarany.’ Koa toy izany no anarahin’ny Protestantisma ny dian’ny Fanjakana Papaly.”

“Amin’izao fotoana izao no ahitana ily anjely fahatelo manidina eo afovoan’ny lanitra, mitory hoe: ‘Raha misy olona miankohoka eo anatrehan’ily bibidia sy ny sariny ka mandray ny marika eo amin’ny handriny na eo amin’ny tany, dia izy koa no hisotro ny divain’ny fahatezeran’Andriamanitra, izay naidiny tsy misy fangarony ao amin’ny kapoakan’ny fahavinirany.’ ‘Ireto no mitandrana ny didin’Andriamanitra sy ny finoan’i Jesosy.’ Mifanohitra mazava amin’izao tontolo izao no ijoroan’ily antokon’olona kely izay tsy hiala amin’ny fankatoavany an’Andriamanitra. Ireo no lazain’i Isaia ho manarina ny banga izay natao tamin’ny lalàn’Andriamanitra, dia ireo izay manorina indray ny toerana efa rava hatry ny ela sy manangana ny fanorenana niorina tamin’ny taranaka maro.”

“Ny fampitandremana manetriketrika indrindra sy ny fandrahonana mahatsiravina indrindra izay efa niantefa tamin’ny olombelona dia izay hita ao amin’ny hafatry ny anjely fahatelo. Ny ota izay mampidinika ny fahatezeran’Andriamanitra tsy misy fangorahana mifangaro dia tsy maintsy ho tena mahatsiravina indrindra amin’ny toetrany. Moa havela ao amin’ny haizina izao tontolo izao momba ny toetran’izany ota izany?—Tsia tokoa, tsy akory. Andriamanitra tsy mifandray toy izany amin’ny zavaboariny. Ny fahatezerany tsy mba ampiharina amin’ny ota vokatry ny tsy fahalalana. Alohan’ny hitondrana ny fitsarany amin’ny tany, dia tsy maintsy aseho amin’izao tontolo izao ny fahazavana momba izany ota izany, mba hahafantaran’ny olona ny antony hampiharana ireo fitsarana ireo, ary mba hananany fahafahana handositra izany.”

“Ny hafatra mirakitra ity fampitandremana ity no farany hambara alohan’ny fisehoan’ny Zanak’olona. Ny famantarana izay nomeny Izy tenany no manambara fa efa akaiky ny fihaviany. Efa ho efapolo taona no nanenoan’ny hafatry ny anjely fahatelo. Ao amin’ny vokatry ny fifanandrinana lehibe dia misy antoko roa miseho: ireo izay ‘miankohoka amin’ny bibidia sy ny sariny,’ ka mandray ny mariny, ary ireo izay mandray ‘ny tombo-kasen’Andriamanitra velona,’ dia ireo izay voasoratra eo amin’ny handriny ny anaran’ny Ray. Tsy marika hita maso izany. Tonga ny fotoana izay tokony hanontanian’izay rehetra mialy ny famonjena ny fanahiny amin-kafanam-po sy amim-pahatsorana hoe: Inona no tombo-kasen’Andriamanitra? ary inona no mariky ny bibidia? Ahoana no hahafahantsika tsy handray izany?”

“Ny tombo-kasen’Andriamanitra, dia ilay marika na famantarana ny fahefany, dia hita ao amin’ny didy fahefatra. Io ihany no fitsipika ao amin’ny Didy Folo izay manondro an’Andriamanitra ho Mpamorona ny lanitra sy ny tany, ary manavaka mazava ny tena Andriamanitra amin’ny andriamani-tsandoka rehetra. Manerana ny Soratra Masina dia ny zava-misy momba ny herin’Andriamanitra amin’ny famoronana no aseho ho porofo fa Izy dia ambonin’ny andriamanitra jentilisa rehetra.”

“Ny Sabata izay nandidian’ny didy fahefatra dia naorina ho fahatsiarovana ny asan’ny famoronana, mba hitarihana mandrakariva ny sain’ny olona ho amin’Andriamanitra marina sy velona. Raha notandremana hatrany ny Sabata, dia tsy mba ho nisy mpanompo sampy, na tsy mino an’Andriamanitra, na tsy mpino. Ny fitandremana masina ny andron’Andriamanitra masina dia ho nitondra ny sain’ny olona ho amin’ny Mpamorona azy. Ny zavaboary eo amin’ny natiora dia ho nampahatsiaro Azy azy ireo, ary izy ireny dia ho vavolombelon’ny heriny sy ny fitiavany. Ny Sabatan’ny didy fahefatra no tombo-kasen’Andriamanitra velona. Izy no manondro an’Andriamanitra ho Mpamorona, ary izy no famantarana ny fahefana ara-drariny ananany amin’ireo zava-boary izay nataony.

“Inona ary no mariky ny bibidia, raha tsy ilay sabata sandoka izay neken’izao tontolo izao ho solon’ily tena izy?

Ny fanambarana ara-paminaniana fa ny Fanjakana Papaly dia hanandratra ny tenany ho ambonin’izay rehetra atao hoe Andriamanitra, na izay ivavahana, dia tanteraka tamin-kery sy tamin’ny fomba miharihary tamin’ny fanovana ny Sabata avy amin’ny andro fahafito ho amin’ny andro voalohany amin’ny herinandro. Na aiza na aiza anomezam-boninahitra ny

sabatan'ny papa ka aleo izy noho ny Sabatan'Andriamanitra, dia eo no anandratana ilay lehilahin'ny ota ho ambonin'ny Mpamorona ny lanitra sy ny tany.

“Ireo izay milaza fa nanova ny Sabata i Kristy dia manohitra mivantana ny teniny manokana. Tao amin'ny Toriteniny teo An-tendrombohitra no nanambarany hoe: ‘Aza ataonareo fa tonga Aho handrava ny lalàna na ny mpaminany; tsy tonga Aho handrava, fa hanatanteraka. Fa lazaiko aminareo marina tokoa: mandra-pahalanin'ny lanitra sy ny tany, dia tsy hisy ho levona amin'ny lalàna na dia litera iray na tendron-tsoratra iray akory aza, mandra-pahatanterak'izany rehetra izany. Koa na iza na iza handika ny anankiray amin'ireto didy madinika indrindra ireto ka hampianatra ny olona toy izany koa, dia hatao hoe kely indrindra ao amin'ny fanjakan'ny lanitra izy; fa na iza na iza kosa hanao sy hampianatra azy, dia izy no hatao hoe lehibe ao amin'ny fanjakan'ny lanitra.’”

“Ny Katolika Romana dia manaiky fa ny fanovana ny Sabata dia nataon'ny fiangonany, ary io fanovana io indrindra no entiny ho porofon'ny fahefana ambony indrindra ananan'io fiangonana io. Ambara fa, amin'ny fitandremana ny andro voalohan'ny herinandro ho Sabata, dia manaiky ny heriny hanao lalàna amin'ny zavatra masina ny Protestanta. Tsy nahafoy ny fitakiany ho tsy mety diso ny Fiangonana Romana; ary rehefa eken'izao tontolo izao sy ny fiangonana Protestanta ny sabata sandoka izay noforoniny, dia manaiky an-kolaka izany fitakiany izany izy. Mety hanonona ny fahefan'ny apostoly sy ny ray aman-drenin'ny fiangonana izy ireo ho fiarovana izany fanovana izany, nefa mora fantarina ny fitaka ao amin'ny fanjohian-keviny. Mahira-tsaina ampy ny papista ka mahita fa mamitaka ny tenany ny Protestanta, ka manakimpy maso an-tsitraro eo anoloan'ny zava-misy momba izany. Rehefa mahazo sitraka ny fanorenana ny Alahady, dia mifaly izy, satria matoky fa hitarika ny tontolo Protestanta manontolo ho eo ambanin'ny fanevan'i Roma izany amin'ny farany.” Signs of the Times, 1 Novambra 1899.